

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010.

Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS

PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 30. martā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jautrīte Briede un Juris Juriss,

kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 36/2026),

konstatēja:

1. No pieteikuma ir secināms, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Administratīvās atbildības likuma 245. panta sesto daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. pantam.

2. Apstrīdētā norma nosaka: “Ja apgabaltiesas tiesneši vienbalsīgi atzīst, ka pastāv kāds no šā likuma 189. pantā minētajiem apstākļiem vai nepastāv neviens no šā likuma 244. pantā minētajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem, viņi pieņem lēmumu par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību. Lēmumu sastāda rezolūcijas veidā, norādot tiesnešus, kuri pieņēma lēmumu, un lēmuma motīvus.”

3. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviens persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts noteic, ka pieteikumā minētais uzskats jāpamato.

Pieteikuma iesniedzējs administratīvā pārkāpuma lietā tika saukts pie administratīvās atbildības un viņam tika piemērots naudas sods. Lēmumu par administratīvā soda piemērošanu viņš pārsūdzēja pirmās instances tiesā, ar kuras spriedumu tas atstāts negrozīts. Savukārt ar apgabaltiesas lēmumu, pamatojoties uz apstrīdēto normu, atteikts ierosināt apelācijas tiesvedību šajā lietā, jo nepastāv neviens no Administratīvās atbildības likuma 244. pantā minētajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma aizskar viņam Satversmes 92. pantā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu, jo tā ļauj apgabaltiesai atteikties ierosināt apelācijas tiesvedību un tādējādi viņam ir liegta iespēja uz lietas pārskatīšanu augstākas instances tiesā.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu pieteikumu var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

Apgabaltiesas [datums] lēmums, ar kuru atteikts ierosināt apelācijas tiesvedību, nav pārsūdzams. Tātad Pieteikuma iesniedzējam nav vispārējo tiesību aizsardzības līdzekļu, ar kuriem viņš varētu aizstāvēt savas pamattiesības.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otrais teikums nosaka: „Ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.”

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no [datums], kad stājies spēkā apgabaltiesas lēmums. Pieteikums

Satversmes tiesā iesniegts 2026. gada 9. martā. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

5. Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkts noteic, ka pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Juridiskais pamatojums Satversmes tiesas likuma izpratnē nozīmē juridisko argumentāciju, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka Satversmes 92. pantā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu ietver efektīvu tiesas kontroli pār zemākas instances tiesas nolēmumiem, taču apstrīdētā norma pieļauj apelācijas instances tiesai atteikt ierosināt apelācijas tiesvedību. Personai tiekot liegtas efektīvas pārsūdzības iespējas, un apelācijas instance neveicot pilnu kontroli pār pirmās instances tiesas spriedumu.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka valsts pienākums nodrošināt tiesības uz tiesas pieejamību administratīvo pārkāpumu lietās izpaužas tādējādi, ka personai jābūt nodrošinātām tiesībām uz pārsūdzību vismaz vienā instancē. Tiesības uz pārsūdzību ir nodrošinātas arī tad, ja personai vispirms jāvēršas tiesā ar lūgumu izskatīt tās iesniegto apelācijas sūdzību, neatkarīgi no tā, vai pēc iesniegtās apelācijas sūdzības apelācijas tiesvedība tiks uzsākta vai ne (*sk. Satversmes tiesas 2018. gada 15. marta sprieduma lietā Nr. 2017-16-01 14.1. punktu*). Regulējums, kas paredz augstākas instances tiesai iespēju atteikties ierosināt tiesvedību, nodrošina tiesas darbības efektivitāti, dodot iespēju novirzīt resursus citu lietu izskatīšanai (*sal. Satversmes tiesas 2013. gada 21. oktobra sprieduma lietā Nr. 2013-02-01 10.1. punkts*).

Ņemot vērā minēto Satversmes tiesas judikatūru, pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, ka personai Satversmes 92. pantā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu prasa apelācijas tiesvedības ierosināšanu arī tajos gadījumos, kad nepastāv neviens no apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem. Proti, Pieteikuma iesniedzējs nav pamatojis, ka no Satversmes 92. panta izrietētu

likumdevēja pienākums nodrošināt to, ka visas administratīvo pārkāpumu lietas būtu izskatāmas pēc būtības apelācijas instances tiesā.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 36/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina